

Dod â gofal yn nes at adref

Ymwadiad: Mae'r crynodeb o'r dystiolaeth hwn yn cynnwys llenyddiaeth berthnasol a nodwyd o chwiliadau i'r pwnc uchod, nid yw'n rhestr gyflawn, mae'n cyflwyno canfyddiadau allweddol ac nid argymhellion ar gyfer ymarfer.

Cynnwys

Plant.....	3
Faint o ofal sydd er elw yn y DU?	3
Allwn ni ddysgu gan yr Alban yn dod ag er elw i ben?.....	3
Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?.....	4
Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?	5
Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?	5
Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau y tu allan i'r ardal?	6
Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau heb eu rheoleiddio?.....	6
Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?	7
A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?	8
Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?.....	8
Anabledd Dysgu.....	9
Faint o ofal sydd er elw yn y DU?	9
Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?.....	9
Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?	10
Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?	10
Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau y tu allan i'r ardal?	11
Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?	11

A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?	12
Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?	12
Problemau iechyd meddwl	13
Faint o ofal sydd er elw yn y DU?	13
Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?	13
Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?	14
Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?	14
Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau tu allan i'r ardal?	14
Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?	15
A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?	16
Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?	17
Pobl hŷn	19
Faint o ofal sydd er elw yn y DU?	19
Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?	19
Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?	19
Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?	20
Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau tu allan i'r ardal?	20
Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?	20
A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?	21
Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?	21
Strategaethau chwilio	22
Cyfeiriadau	23

Sylwer bod rhai o'r canfyddiadau yn y grynodedb o dystiolaeth hon yn seiliedig ar ymchwil sy'n hŷn na 10 oed, mae hyn oherwydd diffyg ymchwil mwy diweddar, mae hyn yn arbennig o wir o ran ymchwil yn ymwneud ag anableddau dysgu ac iechyd meddwl. Felly, bydd rhaid bod yn ofalus wrth edrych ar y wybodaeth hon, gan ystyried a yw'r canfyddiadau hyn dal yn berthnasol yn y meysydd hyn. Mae'r rhan fwyaf o'r wybodaeth yn yr adroddiad hwn yn seiliedig ar ymchwil o'r DU.

Mae'r adroddiad hwn yn edrych ar fanteision, costau, risgiau a heriau dod â gofal yn nes at adref ar gyfer gwahanol grwpiau poblogaeth sydd angen gofal gan gynnwys plant, anabledd dysgu, iechyd meddwl a phobl hŷn.

Plant

Faint o ofal sydd er elw yn y DU?

Mae gan **Loegr** gyfran debyg i Gymru o ddarpariaeth sy'n gwneud elw. Yn 2023, roedd asiantaethau maethu annibynnol yn gyfrifol am ddarparu 47% o leoedd maethu prif ffrwd (ffynhonnell: [Ofsted](#)), mae'r mwyafrif er elw. Roedd cartrefi plant preifat yn darparu 81% o leoliadau preswyl (ffynhonnell: [Ofsted](#)). Mae 12 o'r 13 cartref plant diogel yn cael eu rhedeg gan Gyngor, elusen yw'r llall. Maent yn bwriadu mynd i'r afael â gwneud elw o ofal preswyl.

Mae'r **Alban** yn gwahardd darpariaeth maethu er elw ar hyn o bryd, mae ei unedau diogel yn cael eu rhedeg gan elusennau ac mae cyfran llawer is o'u lleoedd cartrefi plant yn rhai sector preifat (35% yn 2022) o gymharu â Chymru a Lloegr (ffynhonnell: [Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd](#)). Maent wedi ymrwymo i ddod ag elw o osod plant mewn gofal i ben.

Mae ymddiriedolaethau iechyd a gofal cymdeithasol **Gogledd Iwerddon** yn rhedeg 91.5% o leoliadau gofal preswyl a 90.6% o ofalwyr maeth, o 2023 (ffynhonnell: [Adran Iechyd](#)) mae ymddiriedolaeth yn rhedeg ei unig uned ddiogel. Mae bob gwasanaeth maethu annibynnol yn rhai nid er elw ar hyn o bryd. Nid oes gwaharddiad ar elw, ond mae ei bolisi yn blaenoriaethu darpariaeth y wladwriaeth. ¹

Allwn ni ddysgu gan yr Alban yn dod ag er elw i ben?

Bu i astudiaeth farchnad o ofal cymdeithasol plant ganfod bod rhai problemau yn parhau o ran sut mae'r farchnad lleoliadau yn gweithredu yn yr Alban, Er gwaethaf dileu elw o faethu roedd y materion canlynol dal yn amlwg:

- Mae awdurdodau lleol yn parhau i gael anawsterau wrth ganfod lleoliadau addas i blant sydd ag anghenion mwy cymhleth neu brin
- Mae'r darparwyr preifat mwyaf yn gwneud elw sylweddol uwch, ac yn codi prisiau sylweddol uwch, o gymharu â'r hyn a ddisgwylir pe byddai'r farchnad yn effeithiol
- Roedd gan gartrefi plant brisiau is, ond mae prisiau mewn maethu yn ymddangos yn uchel hefyd, er gwaethaf asiantaethau maethu annibynnol yn gweithredu fel rhai nid er elw
- Mae gan rai o'r darparwyr preifat mwyaf lefelau uchel iawn o ddyledion, a allai darfu ar leoliadau yn y dyfodol pe byddent yn gadael y farchnad yn annisgwyl
- Nid yw'r newid i nid er elw wedi golygu costau lleoliadau is ²

Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?

Mae ymchwil wedi canfod canlyniadau posibl o gael lle i ffwrdd o adref:

- Colli cysylltiad gyda theulu / ffrindiau sy'n bwysig iddynt ^{3-6,6}
- Effaith ar barhad perthnasoedd pwysig neu gariadus ³⁻⁵
- Gall amharu ar addysg neu gyflogaeth ³⁻⁵
- Gall amharu ar eu bywydau a pherthnasoedd ³⁻⁶
- Gall greu teimladau o unigrwydd, unigedd a stigma ^{3,5,6}
- Gall wneud trallod neu drawma yn waeth ^{3,6}
- Tynnu plant o ffactorau amddiffynnol posib megis cymunedau, grwpiau, diddordebau, treftadaeth ddiwylliannol/grefyddol, neu anifeiliaid anwes ^{3,4}
- Amharu ar gefnogaeth ar gyfer anghenion corfforol, meddyliol neu addysgol arbennig ³
- Gorfod sefydlu perthnasoedd gyda gweithwyr proffesiynol newydd ³
- Mae peidio â chael unrhyw ddewis neu reolaeth yn gwneud i blant deimlo bod ganddynt ddiffyg asiantaeth dros eu bywydau ac y gallant gael eu symud eto unrhyw bryd ^{3,6}
- Effaith ar hunan-barch ³
- Efallai na fydd y plentyn yn setlo / datblygu perthynas gan eu bod ofn cael eu symud eto ^{3,4,7}
- Mwy tebygol o gael lles is a chael problemau iechyd meddwl ^{3,5}
- Mae rhai awdurdodau lleol yn talu mwy na dwbl am leoliadau tu allan i'r ardal ³
- Gall greu ansefydlogrwydd ac ansicrwydd i blant ^{3,6}
- Mwy tebygol o fynd ar goll, ac o ganlyniad risg uwch o gam-fanteisio ^{3,5,6}

- Gall fod yn frawychus i blant, diffyg pethau cyfarwydd ⁷
- Peidio â chael cyswllt rheolaidd gyda'u gweithiwr cymdeithasol ^{6,7}
- Colli cysylltiadau gyda'u cymuned ⁴
- Effaith ar eu synnwyr o berthyn ⁴
- Yn aml nid yw'r rhai sydd mewn gofal y tu allan i'w hardal yn gymwys i gael cymorth / budd-daliadau y byddent wedi eu cael pe byddent wedi aros yn agos at adref ⁴
- Gall ynysu'r plentyn, beryglu neu eu gwneud yn agored i gam-fanteisio ⁵
- Effaith ar rieni, a all fod yn ofidus neu beidio â chael cefnogaeth barhaus ⁵
- Rhai wedi cael profiad newydd o berthnasoedd / lleoliad niweidiol ^{5,6}
- Heb gynllunio a darparu cefnogaeth gall adleoli achosi mwy o niwed ⁵
- Peidio â theimlo fel plentyn normal ⁶
- Mwy tebygol o symud lleoliadau eto ⁶
- Teimlo eu bod yn cael eu cosbi wrth fod yn bell o'u cartref ⁶
- Colli eu lle ar restrau aros wrth symud ardal ⁶
- Gall effeithio ar allu gweithwyr cymdeithasol i fonitro cynnydd a lles plentyn ⁸

Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?

Mae'n bwysig nodi bod rhesymau dilys dros osod plant y tu allan i'r ardal:

- I ddiogelu'r plentyn rhag cam-fanteisio / niwed ³⁻⁵
- I osod plentyn gyda theulu ehangach ³
- I osod plentyn ble mae ganddynt rwydweithiau yn bodoli ³
- Oherwydd bod y plentyn eu hunain wedi gofyn am gael lle y tu allan i'r ardal ³
- Os yw plentyn sy'n cael lle y tu allan i'r ardal yn hapus / wedi setlo ac eisiau aros yno ⁷

Mae Gofal Cymdeithasol Cymru yn nodi y dylid ond gosod plant y tu allan i'r ardal os:

- Nad oes lleoliadau yn yr awdurdod lleol sy'n bodloni eu hanghenion
- Mae lleoliad y tu allan i'r ardal yn well i les y plentyn na lleoliad lleol ⁹

Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?

- Nifer cynyddol o blant mewn gofal ^{3,10}
- Plant gydag anghenion cymhleth, neu broblemau iechyd meddwl, sydd angen darpariaethau cymorth arbenigol ³

- Nifer cynyddol o blant hŷn neu rai sydd ag anghenion cymhleth y mae'n fwy anodd dod o hyd i leoliadau ar eu cyfer ¹⁰
- Problemau gweithlu, recriwtio a chadw ^{3,10}
- Diffyg y nifer a'r cymysgedd cywir o leoliadau priodol ^{3,10}
- Rhagweld cywir o ran y galw / anghenion yn y dyfodol ^{3,10}
- Costau gofal cynyddol yn arbennig cartrefi plant ³
- Problemau gyda'r farchnad breifat, diffyg dewis neu anghydbwysedd pŵer ³
- Diffyg tryloywder ynghylch y nifer a osodir tu allan i'r ardal oherwydd diffyg lleoliadau priodol ³
- Galw am rai darpariaeth arbenigol yn rhy isel i gyfiawnhau gwasanaeth cyfan ¹⁰
- Effaith y system gynllunio yng Nghymru ar allu i ddatblygu darpariaethau ¹⁰

Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau y tu allan i'r ardal?

- Costau dynol - effeithio ar fywydau a chyfleoedd bywyd ³
- Costau ariannol - mae'r gost ar gyfartaledd (Lloegr) y tu hwnt i ffin yr awdurdod lleol bron i ddwbl yr un o fewn ffin yr awdurdod lleol, costau lleoliad uwch (Lloegr) ³

Rhestrir canlyniadau eraill yn [“Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?”](#)

Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau heb eu rheoleiddio?

Diffinnir lleoliad heb ei reoleiddio fel:

“Caniateir darpariaeth heb ei reoleiddio yn ôl y gyfraith. Mae hyn pan fo plant (fel arfer dros 16 oed) angen cymorth i fyw'n annibynnol yn hytrach nag angen gofal llawn amser. Nid yw Ofsted yn rheoleiddio'r math hwn o ddarpariaeth. Dylid ei ddefnyddio fel carreg gamu i annibyniaeth, a dim ond pan fo er budd gorau'r plentyn. I nifer o blant, dyma yw'r dewis cywir. Nid yw rhai plant eisiau byw gyda rhieni maeth neu fyw yng nghartref rhywun. I rai plant ar eu pennau eu hunain sy'n ceisio lloches gall hyn fod y dewis cywir hefyd, ond nid i bawb.”¹¹

Bu i Gomisiynydd Plant Cymru godi pryderon ynglŷn â'r defnydd o leoliadau heb eu rheoleiddio i blant gyda phobl ifanc diamddiffyn yn cael eu gosod mewn llety sy'n

amrywio'n eang, heb unrhyw safon glir, a bod angen mwy o reoleiddio ochr yn ochr â gwaharddiad ar osod plant o dan 16 mewn llety heb ei reoleiddio.¹²

Mae problemau gyda lleoliadau heb eu rheoleiddio yn cynnwys:

- Gall ansawdd llety / darpariaeth amrywio ^{12,13}
- Diffyg rheoleiddio / safonau ¹²
- Diffyg data ar y defnydd o leoliadau heb eu rheoleiddio ¹²
- Camddefnyddio lleoliadau - plant yn cael eu gosod ynddynt oherwydd nad oes unrhyw le arall ar gael, a phlant dan 16 yn cael eu gosod ynddynt ^{12,14}
- Gall diffyg rhyngweithio rhyngpersonol arwain at gyfnodau parhaus o ynysu, iechyd meddwl gwael, syniadaeth hunanladdol, trawma a hunan-niweidio ¹³
- Gall yr amgylchedd agos a lleol olygu tai annigonol, tloedi, a diffyg cymorth cyson gan staff ¹³
- Effaith anghydraddoldebau cymdeithasol sy'n bodoli eisoes (megis rhywedd neu ranbarth) yn cael ei waethygu, a gall arwain at fwy o risg o symudedd cymdeithasol gwael, cam-fanteisio troseddol ac yn rhywiol ar blant ¹³
- Nid yw bobl ifanc bob amser yn cael y gefnogaeth maent ei hangen ¹³
- Effaith ar les emosiynol, corfforol ac economaidd gymdeithasol ¹³
- Amddifadu plant o amddiffyniad a diogelu ¹⁴

Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?

- Mae lleoliadau nid er elw yn gysylltiedig â llai o leoliadau y tu allan i'r ardal ac ansefydlog ⁸
- Gwell parhad a chysondeb lleoliadau ⁸
- Mae sefydlogrwydd lleoliad o fudd i ddeilliannau hirdymor plant ⁸
- Mae gan nifer o ddarparwyr er elw ddyledion / yn gweithredu modelau busnes sydd â risg sy'n bygwth gostwng sefydlogrwydd lleoliadau ¹⁰
- Cafodd darparwyr cartrefi plant nid er elw yn Lloegr raddau uwch gan Ofsted ^{15,16}
- Bu i wasanaethau nid er elw yn Lloegr fynd yn erbyn llai o ofynion cyfreithiol a chawsant lai o argymhellion gan Ofsted na'r rhai er elw ^{15,16}
- Nid oes goruchwyliaeth neu fesurau diogelu cenedlaethol yn erbyn arferion comisiynu gwael ar gyfer lleoliadau er elw, gan ddibynnu ar Ofsted ¹⁷
- Mae diffyg data ar gael i asesu perfformiad gwasanaeth a chomisiynu darpariaethau er elw ¹⁷

- Gellir dadlau fod cyflwyno a dod yn fwy dibynnol ar ddarpariaethau er elw wedi gwaethygu'r sefyllfa gyda lleoliadau plant ¹⁷
- Mae rhai yn honni bod nid er elw yn well gan eu bod yn canolbwyntio mwy ar y cleient ¹⁸
- Roedd darparwyr cyhoeddus yn llai tebygol o fynd yn erbyn rheoliadau o gymharu â darparwyr er elw ¹⁹
- Ar gyfartaledd, roedd darparwyr er elw yn fwy tebygol o dorri safonau gofal cenedlaethol ¹⁹
- Roedd darparwyr nid er elw yn fwy tebygol o gael dyfarniad o 'ansawdd uchel' ²⁰

A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?

- Mae gan nifer o awdurdodau lleol ddiffyg staff ac amser i wneud hyn, byddai hyn angen buddsoddiad digonol a chynllunio digonolrwydd effeithiol i sicrhau bod digon o leoliadau ar gael ^{21,22}

Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?

- Gall defnyddio lleisiau pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal i helpu i ddylunio lleoliadau preswyl eu helpu i gynnwys beth sy'n bwysig i bobl ifanc ²³
- Gwell rheolaeth dros leoliadau, lleihau 'dewis a dethol' lleoliadau a gorfod talu gormod am y lleoliadau hyn sydd â mwy o gystadleuaeth ²¹
- O bosib arbed amser ac adnoddau, ac mae chwilio am leoliadau cymhleth yn cymryd llawer o amser a gall fod yn gostus ²¹
- Byddai angen buddsoddiad digonol a chynllunio digonolrwydd effeithiol i sicrhau bod digon o leoliadau ar gael, mae nifer o awdurdodau lleol â diffyg staff ac amser i wneud hyn ^{21,22}
- Mae staff angen sgiliau ehangach, neu hyfforddiant mwy arbenigol, mae recriwtio staff eisoes yn anodd, ac mae'r angen ar gyfer staff hynod fedrus a phrofiadol yn ychwanegu at hyn ²⁴

Anabledd Dysgu

Faint o ofal sydd er elw yn y DU?

Lloegr Ni ellir dod o hyd i'r data hwn.

Yr Alban O 31 Gorffennaf 2024 roedd 98 darparwr Awdurdod Lleol neu nid er elw gyda 646 gwely, a 39 darparwr preifat gyda 611 gwely. Mae'r sector preifat yn 49% o'r gyfran bosib o leoliadau yn seiliedig ar nifer y gwllâu sydd ganddynt.²⁵

Cymru O 2022 - 2023 roedd 144 o leoliadau preswyl awdurdod lleol neu awdurdod iechyd, a 1036 o leoliadau preswyl preifat neu wirfoddol. Roedd y sector preifat yn 88% o gyfran y lleoliadau yn seiliedig ar y data hwn.²⁶

Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?

Mae canllawiau NICE ar ymddygiad heriol ac anableddau dysgu yn nodi y dylid darparu gofal yn y cartref neu cyn agosed i'r cartref â phosib.²⁷

Mae ymchwil wedi canfod canlyniadau posibl o gael lle i ffwrdd o adref:

- Mwy o risg o esgeulustod, cam-drin sefydliadol, gwahaniaethol, seicolegol, rhywiol, neu sawl ffurf o gam-drin^{28,29}
- Peidio â bodoli anghenion diwylliannol megis gofynion ymprydio a dietegol³⁰
- Pellter o deulu a ffrindiau, peidio eu gweld mor aml, a phroblemau gyda theuluoedd yn teithio i leoliadau³⁰⁻³³
- Cyfathrebu cyfyngedig gyda theulu a ffrindiau i rai sydd ag anawsterau cyfathrebu (er enghraifft peidio â gallu defnyddio ffôn)³⁰
- Diffyg ymgysylltiad teuluol wrth gynllunio gofal a gadael³⁰
- Roedd gan rai bryderon ynglŷn ag ansawdd amgylchedd cleifion mewnol³⁰
- Roedd gan rai bryderon ynglŷn ag ansawdd gofal^{30,33}
- Tor-perthynas posib / problemau ymlyniad^{30,34}
- Anawsterau gydag adsefydlu cymunedol³⁰
- Rhwystrau ieithyddol posib i rai³⁰
- Colli parhad o ofal³¹
- Adolygiadau anghyflawn neu afreolaidd o'r safonau ac ansawdd gofal³¹
- Gall pontio yn ôl i'r cartref fod yn fwy problemus, gyda llai o ymwneud gan deuluoedd a gweithwyr proffesiynol, arwahanrwydd cymdeithasol oherwydd colli cyfeillgarwch, a cholli cyswllt gyda'r gwasanaethau cymdeithasol³⁵

- Angen cymorth ychwanegol pan ddaw'r amser i symud yn ôl adref ³⁴
- Nid yw'r rhieni yno bellach i eirioli drostynt ³⁴
- Efallai y bydd diffyg ymwneud teuluol wrth gynllunio gofal ³⁴
- Gall fod diffyg gwybodaeth gywir am yr unigolion sy'n cael lle y tu allan i'r ardal ³²
- Diffyg mynediad at weithgarwch dydd a galwedigaethol ystyrllon a gweithredol, cynlluniau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, rhaglenni therapiwtig, hyfforddiant staff, cynlluniau gweithredu iechyd, cyfeillgarwch, cymorth cyflogaeth, addysg oedolion, gwasanaethau eiriolaeth, gwybodaeth hawdd i'w darllen, cymorth i reoli arian, a chludiant ³²
- Efallai y bydd diffyg cyfleoedd i rai ar gyfer twf personol ³²
- Efallai na fydd rhai yn caniatáu ar gyfer integreiddio / ymwneud cymunedol ^{32,33}
- Costau uwch i deulu a ffrindiau ymweld ³⁶
- Mwy o ddefnydd o ddulliau ataliaeth corfforol ³⁶
- Mae lleoliadau yn tueddu i fod yn fwy gyda chymarebau staff is, a hyfforddiant staff yn llai aml ³⁶
- Llai o gyfleoedd i weld arbenigwyr ³⁶
- Llai o gyfleoedd i fynd i glybiau cymdeithasol a chymryd rhan yn y gymuned ³⁶

Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?

Mae'n bwysig nodi bod rhesymau dilys dros osod pobl y tu allan i'r ardal:

- Anghenion cymhleth sydd angen lleoliadau arbenigol ^{31,34,37}
- Cadw'r unigolyn i ffwrdd o niwed, 'dylanwadau drwg' ³⁰
- Gwasanaethau lleol methu â bodloni anghenion yr unigolyn ^{32-34, 38}
- Gall fod yn nes at deulu neu eu hardal leol, na lleoliad 'yn yr ardal' ^{32,38}
- Gall yr unigolyn ddewis symud allan o'r ardal ³²

Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?

- Mae nifer o bobl sydd ag anableddau dysgu hefyd â phroblemau iechyd meddwl sydd angen lleoliadau mewn cyfleusterau iechyd meddwl arbenigol ³⁷
- Lleoedd cyfyngedig ar gyfer gofal mwy cymhleth ³¹
- Diffyg gwasanaethau arbenigol lleol i fodloni anghenion yr unigolyn ³⁴

- Bu i un astudiaeth ganfod fod awdurdodau lleol ac Ymddiriedolaethau GIG yn ei chael yn anodd darparu lleoliadau lleol, o ansawdd uchel, gwerth am arian ³⁹

Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau y tu allan i'r ardal?

- Mwy o risg o esgeulustod, cam-drin sefydliadol, gwahaniaethol, seicolegol, rhywiol, neu sawl ffurf o gam-drin ^{28,29}
- Costau ariannol - mae lleoliadau tu allan i'r ardal yn fwy costus ³¹
- Bu i astudiaeth arall ganfod nad oedd llawer o wahaniaeth rhwng lleoliadau yn yr ardal a'r tu allan i'r ardal ³⁹ a bu i un arall ganfod fod yn yr ardal yn ddrytach (astudiaeth Gymreig) ³⁶
- Cymarebau saff is a llai o hyfforddiant staff ³⁶

Rhestrir canlyniadau eraill yn [Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?](#)

Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?

- Roedd llai o unigolion mewn unedau cleifion mewnol y GIG a chymhareb staff uwch ⁴⁰
- Roedd unedau cleifion mewnol y GIG yn cael mwy o ymweliadau, defnyddio llai o neilltuaeth, ataliaeth gorfforol a llai o ardaloedd wedi eu cloi ⁴⁰
- Cafodd unedau cleifion mewnol y GIG lai o gwynion ⁴⁰
- Mwy o hyfforddiant i staff gan gynnwys hyfforddiant ar gyflyrau penodol ³¹
- Mae rhai yn honni bod nid er elw yn well gan eu bod yn canolbwyntio mwy ar y cleient ¹⁸
- Roedd darparwyr cyhoeddus yn llai tebygol o fynd yn erbyn rheoliadau o gymharu â darparwyr er elw ¹⁹
- Ar gyfartaledd, roedd darparwyr er elw yn fwy tebygol o dorri safonau gofal cenedlaethol ¹⁹
- Roedd darparwyr nid er elw yn fwy tebygol o gael dyfarniad o 'ansawdd uchel' ²⁰

A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?

Mae unedau GIG eisoes yn darparu gofal ar gyfer achosion cymhleth (Lloegr) gyda rhai manteision dros ddarparwyr annibynnol megis llai o unigolion, cymhareb staff uwch, mwy o ymweliadau, llai o neilltuaeth, llai o ataliaeth gorfforol, llai o gwynion. Fodd bynnag, roedd dal rhai agweddau angen gwelliant megis y defnydd o staff asiantaeth, oedi wrth adael, gwerthusiadau, rhannu pryderon, a mynediad at feddygon teulu a deintyddion.⁴⁰

Mae gwasanaethau gofal wedi wynebu diffyg arian a phrinder staff a allai eu hatal rhag darparu mwy o wasanaethau.²²

Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?

- Roedd llai o unigolion mewn unedau cleifion mewnol y GIG a chymhareb staff uwch⁴⁰
- Roedd unedau cleifion mewnol y GIG yn cael mwy o ymweliadau, defnyddio llai o neilltuaeth, ataliaeth gorfforol a llai o ardaloedd wedi eu cloi⁴⁰
- Cafodd unedau cleifion mewnol y GIG lai o gwynion⁴⁰
- Mae unedau asesu a thriniaeth y GIG yn defnyddio mwy o staff asiantaeth ac yn darparu llai o; arfarniadau, ymweliadau gan gomisiynwyr, ymgynghoriadau gyda meddygon teulu a deintyddion, ac yn llai tebygol o ddefnyddio gweithdrefnau rhannu pryderon⁴⁰
- Mae unedau diogelwch canolig yn defnyddio llai o staff asiantaeth⁴⁰
- Roedd gan unedau asesu a thriniaeth y GIG nifer o gleifion a oedd wedi gorffen triniaeth ond nid oedd ganddynt gynllun ar gyfer gadael⁴⁰
- Mae trefnu lleoliadau allan o'r ardal ar gyfer unigolion sydd â phroblemau hynod gymhleth yn aml yn gyflymach ac yn fwy syml³¹
- Arbedion posib³¹
- Bu i'r sector cyhoeddus ddarparu mwy o hyfforddiant staff a hyfforddiant ar gyflyrau penodol³¹
- Bu i un astudiaeth ganfod fod awdurdodau lleol ac Ymddiriedolaethau GIG yn ei chael yn anodd darparu lleoliadau lleol, o ansawdd uchel, gwerth am arian

39

Problemau iechyd meddwl

Faint o ofal sydd er elw yn y DU?

Lloegr Ni ellir dod o hyd i'r data hwn.

Yr Alban O 31 Gorffennaf 2024 roedd 19 darparwr preifat gyda 534 gwely, a 32 darparwr gwirfoddol neu nid er elw gyda 321 gwely. Mae'r sector preifat yn 62% o'r gyfran bosib o leoliadau yn seiliedig ar nifer y gwllâu sydd ganddynt.²⁵

Cymru Ni ellir dod o hyd i'r data hwn.

Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?

Mae canllawiau NICE yn argymhell pan fo lleoliadau y tu allan i'r ardal y dylai ymarferwyr sicrhau nad yw lleoliad cyfredol yr unigolyn yn para'n hirach na sydd angen. Dylai hyn gynnwys adolygu cynllun gofal yr unigolyn, lleoliad cyfredol, nodau adfer a chynllun gadael o leiaf bob tri mis, neu'n amlach yn ôl anghenion yr unigolyn. Mae hefyd yn cydnabod y risg cynyddol o hunanladdiad.⁴¹

Mae ymchwil wedi canfod canlyniadau posibl o gael lle y tu allan i'r ardal:

- Mae gan leoliadau tu allan i'r ardal ddiffyg canolbwynt ar adsefydlu⁴²
- Mae gan rai o leoliadau tu allan i'r ardal gynlluniau gofal or-gefnogol^{42,43}
- Gall lleoliadau weithredu'r cynllun gofal mewn modd annigonol⁴²
- Gall lleoliadau gael arferion or-gyfyngedig a sefydliadol sy'n datsgilio unigolion yn hytrach na'u paratoi ar gyfer byw'n annibynnol^{42,44,45}
- Gall olygu dadleoli cymdeithasol o deulu, ffrindiau a'r gymuned leol^{42,46}
- Mae cael lle y tu allan i'r ardal yn arwain at ddiffyg cysondeb o gydlyniant gofal a rheoli gofal, sy'n golygu cyfnodau hirach na'r hyn sydd ei angen
- Canfuwyd bod gan gomisiynwyr iechyd meddwl ddata anghywir ynglŷn â'r unigolion a ariennir yn y lleoliadau hyn⁴²
- Systemau annigonol ar gyfer adolygu gofal parhaus⁴²
- Rhai sydd â phroblemau iechyd meddwl dwys yn cael eu dieithrio mewn modd difriol oherwydd eu bod 'yn bell o'r golwg ac yn bell o'r meddwl'⁴²
- Llai o gyswllt gyda theulu / ffrindiau⁴³⁻⁴⁷
- Gall effeithio ar ansawdd bywyd⁴⁴
- Gall symud o'u hardal leol, greu synnwyr o golled ac arwahanrwydd^{44,45}
- Colli adnoddau ar gyfer yr economi iechyd meddwl lleol⁴³

- Defnydd aneffeithlon o amser staff, a ddefnyddir i drefnu lleoliad etc. ⁴³
- Pobl yn symud yn llai effeithiol trwy lwybrau gofal adsefydlu ⁴³
- Gellir ei chael yn anodd addasu i arwahanrwydd mewn lleoliadau anghysbell ⁴³
- Ei chael yn anodd adleoli yn eu hardal gartref pan fo pecynnau gofal yn dod i ben ⁴³
- Gellir cael anawsterau mawr o ran monitro lleoliadau mwy anghysbell ⁴³
- Gallai olygu mwy o drallod ac adferiad arafach ^{46,47}
- Mwy o risg o hunanladdiad, hunan-niweidio ac aros yn yr ysbyty am gyfnodau hirach ^{47,48}
- Lleoliadau yn fwy tebygol o fod yn amhriodol ⁴⁷

Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?

Mae'n bwysig nodi bod rhesymau dilys dros osod pobl y tu allan i'r ardal:

- Angen gofal arbenigol nad yw ar gael trwy ofal awdurdod lleol ^{42,45,46}
- Unigolyn wedi gofyn am y lleoliad oherwydd profiad gwael blaenorol neu adnabod pobl mewn lleoliad tu allan i'r ardal ⁴⁹
- Angen aciwt, ni all aros am wely yn yr ardal ⁴⁹

Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?

- Mae lleoliadau lleol yn fwy annibynnol a golygodd unigrwydd i rai, gan eu bod wedi bod yn byw mewn lleoliad preswyl yn flaenorol ⁴⁴
- Pwysau i ryddhau gwllâu, angen dod o hyd i leoliad yn gyflym ⁴³
- Gwasanaethau lleol annigonol, diffyg gwasanaethau arbenigol ⁴³
- Diffyg lleoliadau / gwllâu lleol ⁴⁹
- Rhesymau lleol yn ymwneud â'r uned (diffyg staff, diffyg sgiliau sydd eu hangen, cymysgedd o gleifion) er bod gwllâu ar gael ⁴⁹

Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau tu allan i'r ardal?

- Costau ariannol - mae lle y tu allan i'r ardal yn ddrytach na darpariaeth awdurdod lleol ac mae ganddynt gyfnodau aros hirach sy'n costio mwy ^{12,16-18,20}
- Costau cludiant - darparu cludiant i ac o'r lleoliad, a'r costau ychwanegol i ffrindiau a pherthnasau sy'n teithio ar gyfer ymweliadau ⁴⁶

- Gall arwain at ddieithrio mewn modd difriol i'r rhai sydd â'r problemau iechyd meddwl mwyaf dwys ⁴²
- Gor-ddarparu, yn amharu ar annibyniaeth ac oedi adsefydlu ^{42,43}
- Pobl mewn lleoliadau amhriodol ^{43, 47}
- Anawsterau mawr o ran monitro lleoliadau mwy anghysbell ⁴³
- Niwed i gleifion, cynyddu eu trallod, eu gwahanu o'u teulu ac arafu adferiad ⁴⁷

Rhestrir canlyniadau eraill yn [Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?](#)

Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?

- Lleoliadau llai cyfyngedig a mwy annibynnol ^{42,44}
- Gellir gweld enghreifftiau o arbedion costau yn cael eu hailfuddsoddi mewn gwasanaethau adsefydlu a mentrau tai â chymorth o ansawdd uchel, a ddatblygwyd trwy gydweithio llwyddiannus rhwng darparwyr trydydd sector, comisiynwyr a gwasanaethau iechyd meddwl lleol ⁴²
- Pan fo dulliau system gyfan yn 'buddsoddi i arbed', cyflogi staff i gynnal adolygiadau manwl o bobl sy'n cael lle y tu allan i'r ardal a gellir ail-fuddsoddi costau triniaethau allan o'r ardal yn yr economi iechyd meddwl lleol ⁴²
- Mae ail-fuddsoddi yn adeiladu adnoddau lleol i hwyluso defnyddwyr gwasanaeth i gyflawni mwy o ymreolaeth ac annibyniaeth ⁴²
- Datblygu hyder lleol wrth ofalu am eraill ag anghenion tebyg ⁴²
- Gostwng yr angen ar gyfer triniaethau y tu allan i'r ardal yn y dyfodol ⁴²
- Mae gofal yn cael ei deilwra i anghenion unigol gan hybu adferiad a chynhwysiant cymdeithasol ⁴²
- Deilliannau yr un mor dda gan wasanaethau adsefydlu lleol ⁴³
- Buddsoddiad mewn gwasanaethau iechyd meddwl lleol ⁴³
- Gall staff ddefnyddio eu hamser yn fwy effeithlon ⁴³
- Pobl yn symud yn fwy effeithiol trwy lwybrau adsefydlu ⁴³
- Lleihau'r risg o hunanladdiad, hunan-niweidio ac yn byrhau cyfnodau yn yr ysbyty ^{47,48}
- Mae rhai yn honni bod nid er elw yn well gan eu bod yn canolbwyntio mwy ar y cleient ¹⁸
- Mae darparwyr cyhoeddus yn llai tebygol o fynd yn erbyn rheoliadau o gymharu â darparwyr er elw ¹⁹

- Ar gyfartaledd, mae darparwyr er elw yn fwy tebygol o dorri safonau gofal cenedlaethol ¹⁹
- Roedd darparwyr nid er elw yn fwy tebygol o gael dyfarniad o ‘ansawdd uchel’ ²⁰

A allai awdurdodau lleol ddarparu’r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?

Wrth ail-fuddsoddi arbedion costau, cydweithio llwyddiannus a chomisiynu cydlynol da, gellir darparu gofal yn nes at adref, hyd yn oed ar gyfer achosion mwy cymhleth ⁴²

Enghraifft o astudiaeth achos - Islington

“Yn Islington, bu i tua 40% o unigolion a gafodd le y tu allan i’r ardal a’u hadolygu i fod yn glinigol briodol i ddychwelyd i gyfleuster lleol symud wedi hynny. Mae’r amcangyfrif o’r llif ariannol a ellir ei ail-fuddsoddi mewn gwasanaethau adsefydlu a llety â chymorth lleol trwy ddychwelyd 40% o’r unigolion sydd mewn triniaethau allan o’r ardal yn genedlaethol ar hyn o bryd ymhell dros £100 miliwn. Mae’r ffigwr hwn yn cynnwys costau lleoliadau lleol sy’n cynnig lefel debyg o gymorth i’r lleoliad allan o’r ardal. Fodd bynnag, yn Islington roedd y manteision ariannol yn uwch oherwydd bod yr holl rai a ddychwelodd wedi symud i leoliadau mwy annibynnol.”⁴²

Gallai’r gofal a ddarperir gan yr awdurdod lleol fod o bosib yn well, wedi ei deilwra yn fwy i anghenion yr unigolyn, gan olygu mwy o annibyniaeth a chynhwysiant. ⁴²

Enghraifft o astudiaeth achos - bwrdeistref yn Llundain (o bosib yr un un â’r uchod)

“Yn y 4 mlynedd gyntaf, llwyddodd y prosiect i adleoli 22 defnyddiwr gwasanaeth i amgylcheddau llai cyfyngedig yn lleol.”

Bu i saith cyfweiliad gyda defnyddwyr gwasanaeth ganfod:

“Mwy o ymreolaeth oedd y canlyniad cadarnhaol mwyaf cyffredin, a groesawyd gan bawb; fodd bynnag, bu i nifer o ddefnyddwyr gwasanaeth hefyd nodi eu bod yn teimlo’n unig yn eu lleoliadau lleol newydd. Roedd pump o’r saith yn fodlon gyda mwy o gyswllt gyda theulu ac roedd y rhan fwyaf yn teimlo, yn gyffredinol, bod adleoli wedi gwell eu hansawdd bywyd.”⁴⁴

Fodd bynnag, nid yw'r enghreifftiau hyn yn rhoi'r un lefel o leoliad, maent yn golygu symud i fyw'n annibynnol sydd ond yn bodloni anghenion rhai pobl mewn lleoliadau preswyl allan o'r ardal.^{42,44}

Byddai gwasanaethau lleol angen cyllid i ddarparu gwllâu ychwanegol sydd â digon o staff. "I ostwng y pwysau yn gyffredinol ar welyâu rhaid i'r llywodraeth hefyd barhau'r buddsoddiad a groesawir a datblygiad gwasanaethau iechyd meddwl cymunedol er mwyn i bobl gael y cymorth cywir yn gynt, gan ostwng y tebygolrwydd o wynebu argyfwng."⁴⁷

Pan gafodd llif ariannol ei ail-fuddsoddi mewn fflatiau lleol â llawer o gymorth, roedd cyfran sylweddol o unigolion a gafodd le y tu allan i'r ardal yn gallu cael eu hadleoli i gyfleusterau lleol mwy annibynnol.⁵⁰

Mae gofal cymdeithasol wedi ei dan-gyllido ac nid oes digon o staff i ddarparu mwy o wasanaethau.²²

Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?

- Gellir ail-fuddsoddi arbedion costau mewn gwasanaethau iechyd meddwl lleol ^{42,43}
- Gall olygu mwy o annibyniaeth, gan fod nifer sy'n cael lle y tu allan i'r ardal yn cael eu gor-gefnogi ac nid yn cael eu hwyluso i ail-ddatblygu sgiliau byw'n annibynnol ^{42,50}
- Mae gofal yn cael ei deilwra i anghenion unigol gan hybu adferiad a chynhwysiant cymdeithasol ⁴²
- Mwy o ymreolaeth ⁴⁴
- Mwy o gyswllt gyda theulu ⁴⁴
- Gall adleoli wella ansawdd bywyd ⁴⁴
- Bu i rai deimlo'n unig, diffyg hyder cymdeithasol a chynhwysiant cymdeithasol ⁴⁴
- Gall fod heriau emosiynol a rhwystrau ymarferol i ail-sefydlu bywyd mewn cymdeithas ⁴⁴
- Defnydd mwy effeithlon o amser staff, nid yn cael ei wastraffu wrth drefnu lleoliadau etc. ⁴³
- Pobl yn symud yn fwy effeithiol trwy lwybrau gofal adsefydlu ⁴³

- Deilliannau cystal pan fo gwasanaethau adsefydlu yn cael eu lleoli yn eu hardal leol ⁴³
- Diffyg cyllid a phrinder staff yn ei gwneud yn anodd darparu gwasanaethau ychwanegol ²²

Pobl hŷn

Faint o ofal sydd er elw yn y DU?

Lloegr Ni ellir dod o hyd i'r data hwn.

Yr Alban O 31 Gorffennaf 2024 roedd 179 darparwr awdurdod lleol, bwrdd iechyd ac nid er elw, gyda 6256 gwely, a 589 darparwr preifat gyda 28907 gwely. Mae'r sector preifat yn 82% o'r gyfran bosib o leoliadau yn seiliedig ar nifer y gwllâu sydd ganddynt.²⁵

Cymru Ni ellir dod o hyd i'r data hwn.

Pam bod angen i leoliadau fod yn agos at adref?

- Gwerth perthnasoedd cymdeithasol a rhyngweithiau cymdeithasol i oedolion hŷn ⁵¹
- Teimladau o unigrwydd ac arwahanrwydd cymdeithasol wrth gollu'r gallu i gynnal perthnasoedd neu gymryd rhan mewn gweithgareddau cymdeithasol ⁵¹
- Gall teulu a ffrindiau ymweld yn rheolaidd, mae nifer yn darparu gofal a chymorth hanfodol i drigolion fel rhan o'u bywydau dyddiol ⁵²
- Arwahanrwydd o anwyliaid, gwelsom effaith hyn yn ystod y pandemig ⁵²
- Gall byw mewn lle sy'n eich cefnogi i ymwneud â'ch cymdogion a'ch cymuned helpu i ymdrin ag arwahanrwydd ac unigrwydd ⁵²
- Dyma mae pobl wedi ei ddweud maent ei eisiau mewn ymgynghoriad (gweler isod) ⁵³⁻⁵⁸

Bu i'r ymgyrch gwrandio Dementia a gynhaliwyd ledled Gogledd Cymru ganfod fod pobl eisiau i'r rhai sy'n byw â dementia allu parhau i fyw yn eu cartref eu hunain am gyn hired â phosib. Fodd bynnag, pan nad yw hynny bellach yn bosib, dylai'r cartref gofal fod yn agos at adref neu deulu.⁵³⁻⁵⁸

Pam bod angen i leoliad fod y tu allan i'r ardal?

Mae'n bwysig nodi bod rhesymau dilys dros osod pobl y tu allan i'r ardal:

- Mewn argyfwng, pan nad yw lleoliadau lleol ar gael ⁵⁹
- Nid yw gwasanaethau lleol yn bodloni eu hanghenion ⁵⁹
- Pan fo lleoliad tu allan i'r ardal yn nes at deulu / ffrindiau ⁵⁹

Pa heriau sydd wrth ganfod lleoliadau priodol?

- Nid yw'r opsiynau tai lleol yn bodloni eu hanghenion ⁵²
- Mewn argyfwng, dod o hyd i leoliad yn gynt ⁵⁹
- Prinder staff, problemau gyda recriwtio a chadw ^{22,59}

Pa gostau / risgiau sy'n gysylltiedig â lleoliadau tu allan i'r ardal?

Rhestrir canlyniadau eraill yn [Pam fod angen i leoliadau fod yn agos at adref?](#)

- Unigrwydd ac arwahanrwydd cymdeithasol ^{51,52}
- Llai o ofal gan anwyliaid ⁵²

Beth yw manteision gofal nid er elw o gymharu â gofal er elw?

Efallai na fydd symud unigolyn o er elw i nid er elw yn fuddiol gan fod costau newid uchel iawn yn gysylltiedig â newid darparwyr gofal, ac mae symud cartrefi gofal wedi ei gysylltu â mwy o or-bryder, iselder a pherygl o gael codwm.¹⁷ Gallai hyd yn oed symud yn wirfoddol achosi trallod a niwed posib,⁶⁰

Bu i ymchwil ganfod manteision defnyddio darparwyr nid er elw yn hytrach na rhai er elw:

- Mae rhai yn honni bod nid er elw yn well gan eu bod yn canolbwyntio mwy ar y cleient ¹⁸
- Roedd darparwyr cyhoeddus yn llai tebygol o fynd yn erbyn rheoliadau o gymharu â darparwyr er elw ^{19,61}
- Ar gyfartaledd, roedd darparwyr er elw yn fwy tebygol o dorri safonau gofal cenedlaethol ¹⁹
- Roedd darparwyr nid er elw yn fwy tebygol o gael dyfarniad o 'ansawdd uchel' ^{20,61-63}
- Mae darparwyr er elw yn tueddu i gael lefelau is o staffio a hyfforddiant, trosiant staff uwch a lefelau tâl is ⁶⁰
- Mae cartrefi gofal nid er elw yn llai tebygol o gael eu gorfodi i gau oherwydd gorfodaeth CQC ⁶⁴
- Mae'n haws casglu a chyflwyno gwybodaeth i ddeall costau, ansawdd ac atebolrwydd cyhoeddus, mewn cartrefi nyrsio nid er elw ⁶³

- Mae cartrefi gofal mawr er elw wedi cael nifer o honiadau o gam-drin pobl oedrannus bregus ⁶³
- Mae defnyddio darpariaethau nid er elw yn caniatáu ar gyfer mwy o dryloywder ariannol ⁶³
- Gallai'r ffordd mae cartrefi gofal er elw yn gweithredu gyfaddawdu ansawdd y gofal a'i gwneud yn fwy tebygol i gamdriniaeth ddigwydd ⁶⁵

Mae'n bwysig nodi bod maint y cartref gofal wedi cael effaith ar ddyfarniadau, gyda chartrefi gofal mwy yn fwy tebygol o gael dyfarniadau is. ⁶¹

Cafodd un astudiaeth ganlyniad annisgwyl, mewn cyferbyniad â chanlyniadau astudiaethau eraill, canfuwyd rhyngweithiau gofal mwy cadarnhaol o ansawdd uwch mewn cyfleusterau er elw. ⁶⁶

A allai awdurdodau lleol ddarparu'r un lefel / ansawdd o ofal mewn achosion cymhleth?

Mae un astudiaeth yn dangos sut mae awdurdodau lleol yn Lloegr yn adeiladu ychydig iawn o lety arbenigol, gyda blaenoriaethau'r llywodraeth yn cwtogi rhaglenni adeiladu. Gyda chyfyngiadau ar fenthycia yn golygu bod nifer o awdurdodau lleol yn methu â chodi digon o gyfalaf ar gyfer adeiladu. ⁶⁷

Byddai diffyg cyllid a phrinder staff yn ei gwneud yn anodd darparu gwasanaethau ychwanegol ²²

Beth yw manteision a heriau'r Awdurdod Lleol wrth ddarparu lleoliadau ar gyfer achosion cymhleth?

Ni allwn ddod o hyd i dystiolaeth i ateb y cwestiwn hwn ar gyfer y grŵp hwn.

Strategaethau chwilio

Cynhaliwyd chwilio cyffredinol gan ddefnyddio Google, Google Advanced Search a NICE. Cynhaliwyd chwiliadau cronfa ddata ar Scopus, gan ddefnyddio'r termau chwilio isod.

Gofal yn agos at adres - "Care placements" OR "care home" OR "care homes" OR "foster placement*" OR "fostering" OR "foster care" OR "foster carers" OR "residential care" OR "supported living" OR "assisted living" OR "childrens home*" OR "nursing home*" OR "retirement home*" OR "rest home*" OR "communal home*" OR "care facility" OR "care facilities" OR "independent living" OR "specialist housing" OR "shared lives" OR "residential unit*" OR "social care" OR "shared housing" OR "shared living" AND "out of area" OR "out of county" OR "out of country" OR "close to home" OR "far from home" OR out-of-area

Gofal nid er elw / er elw - "Care placements" OR "care home" OR "care homes" OR "foster placement*" OR "fostering" OR "foster care" OR "foster carers" OR "residential care" OR "supported living" OR "assisted living" OR "childrens home*" OR "nursing home*" OR "retirement home*" OR "rest home*" OR "communal home*" OR "care facility" OR "care facilities" OR "independent living" OR "specialist housing" OR "shared lives" OR "residential unit*" OR "social care" OR "shared housing" OR "shared living" AND "out of area" OR "out of county" OR "out of country" OR "close to home" OR "far from home" OR out-of-area AND "not for profit" OR "for profit" OR "not-for-profit" OR "for-profit"

Darparwyr gofal heb eu rheoleiddio - "unregulated placement" OR "unregulated placements" OR "unregulated accommodation" OR "unregulated setting" OR "unregulated settings" OR "unregulated care" OR "unregulated homes" OR "unregulated home"

Darpariaeth awdurdod lleol o leoliadau arbenigol - "complex" OR "challenging behaviour*" OR "challenging behavior*" OR specialist OR specialised OR specialized OR "high-level" AND "Care placements" OR "care home" OR "care homes" OR "foster placement*" OR "fostering" OR "foster care" OR "foster carers" OR "residential care" OR "supported living" OR "assisted living" OR "childrens home*" OR "nursing home*" OR "retirement home*" OR "rest home*" OR "communal home*" OR "care facility" OR "care facilities" OR "independent living" OR "specialist housing" OR "shared lives" OR "residential unit*" OR "social care" OR "shared

housing" OR "shared living" AND "local authority" OR "local authorities" OR council* OR "in house"

Cyfeiriadau

- (1) Samuel, M. *Bill to end profit from children's care placements in Wales published*. Community Care. <https://www.communitycare.co.uk/2024/05/24/bill-to-end-profit-from-childrens-care-placements-in-wales-published/> (accessed 2024-08-12).
- (2) *Children's social care market study final report: Crynodeb yr Alban*. GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/publications/childrens-social-care-market-study-final-report> (accessed 2024-08-19).
- (3) Creative, V. *Become's #GoneTooFar campaign*. Become. <https://becomecharity.org.uk/become-the-movement/our-campaigns/gone-too-far/> (accessed 2024-08-12).
- (4) *APPG for Looked After Children and Care Leavers: Spotlight Inquiry | Better Care Network*. <https://bettercarenetwork.org/library/principles-of-good-care-practices/leaving-alternative-care-and-reintegration/appg-for-looked-after-children-and-care-leavers-spotlight-inquiry> (accessed 2024-08-12).
- (5) Wroe, L. E.; Peace, D.; Firmin, C. 'Relocating' Adolescents from Risk beyond the Home: What Do We Learn When We Ask about Safety? *Br. J. Soc. Work* **2023**, 53 (5), 2958–2978. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcad077>.
- (6) *Pass the parcel: children posted around the care system*. Comisiynydd Plant Lloegr. <https://www.childrenscommissioner.gov.uk/resource/pass-the-parcel-children-posted-around-the-care-system> (darllenwyd 2024-08-14)
- (7) *Adolygiad annibynnol o ofal cymdeithasol plant: adroddiad terfynol*. GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/publications/independent-review-of-childrens-social-care-final-report> (darllenwyd 2024-08-12).
- (8) *For-profit outsourcing and its effects on placement stability and locality for children in care in England, 2011–2022: A longitudinal ecological analysis - ClinicalKey*. <https://www.clinicalkey.com/#!/content/playContent/1-s2.0-S0145213423002260?returnurl=https:%2F%2Flinkinghub.elsevier.com%2Fretrieve%2Fpii%2FS0145213423002260%3Fshowall%3Dtrue&referrer=https:%2F%2Fwww.scopus.com%2Fresults%2Fresults.uri%3Fsort%3Dplf->

f%26src%3Ds%26st1%3D%2522Care%2Bplacements%2522%2BOR%2B%2522ca
re%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522care%2Bhomes%2522%2BOR%2B%2522fo
ster%2Bplacement*%2522%2BOR%2B%2522fostering%2522%2BOR%2B%2522fo
ster%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bcarers%2522%2BOR%2B%2522r
esidential%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522supported%2Bliving%2522%2BOR%2
B%2522assisted%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522childrens%2Bhome*%2522%2
BOR%2B%2522nursing%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522retirement%2Bhome*
%2522%2BOR%2B%2522rest%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522communal%2B
home*%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfacility%2522%2BOR%2B%2522care%2
Bfacilities%2522%2BOR%2B%2522independent%2Bliving%2522%2BOR%2B%25
22specialist%2Bhousing%2522%2BOR%2B%2522shared%2Blives%2522%2BOR%
2B%2522residential%2Bunit*%2522%2BOR%2B%2522social%2Bcare%2522%26st
2%3D%2522Out%2Bof%2Barea%2522%2BOR%2B%2522out%2Bof%2Bcounty%2
522%2BOR%2B%2522out%2Bof%2Bcountry%2522%2BOR%2B%2522close%2Bto
%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522far%2Bfrom%2Bhome%2522%26sid%3D5171
0834dcbfb1ed17223240cd60e46d%26sot%3Db%26sdt%3Db%26sl%3D539%26s%
3D%2528ABS%2528%2522Care%2Bplacements%2522%2BOR%2B%2522care%2
Bhome%2522%2BOR%2B%2522care%2Bhomes%2522%2BOR%2B%2522foster%
2Bplacement*%2522%2BOR%2B%2522fostering%2522%2BOR%2B%2522foster%
2Bcare%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bcarers%2522%2BOR%2B%2522reside
ntial%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522supported%2Bliving%2522%2BOR%2B%25
22assisted%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522childrens%2Bhome*%2522%2BOR
%2B%2522nursing%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522retirement%2Bhome*%252
2%2BOR%2B%2522rest%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522communal%2Bhome
*%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfacility%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfaciliti
ties%2522%2BOR%2B%2522independent%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522spec
ialist%2Bhousing%2522%2BOR%2B%2522shared%2Blives%2522%2BOR%2B%25
22residential%2Bunit*%2522%2BOR%2B%2522social%2Bcare%2522%2529%2BA
ND%2BABS%2528%2522Out%2Bof%2Barea%2522%2BOR%2B%2522out%2Bof
%2Bcounty%2522%2BOR%2B%2522out%2Bof%2Bcountry%2522%2BOR%2B%25
22close%2Bto%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522far%2Bfrom%2Bhome%2522%2
529%2529%26origin%3Dsearchbasic%26editSaveSearch%3D%26yearFrom%3DB
efore%2B1960%26yearTo%3DPresent%26sessionSearchId%3D51710834dcbfb1ed
17223240cd60e46d%26limit%3D10 (accessed 2024-08-12).

(9) *Out of area placements for residential child care workers.* Gofal Cymdeithasol Cymru. <https://socialcare.wales/resources-guidance/improving-care-and->

support/children-who-are-looked-after/out-of-area-placements (darllenwyd 2024-08-20).

(10) *Children's social care market study final report: Crynodeb Cymru*. GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/publications/childrens-social-care-market-study-final-report> (darllenwyd 2024-08-19).

(11) *Unregistered and unregulated provision – what's the difference? – Ofsted: social care*. <https://socialcareinspection.blog.gov.uk/2019/07/08/unregistered-and-unregulated-provision-whats-the-difference/> (accessed 2024-08-22).

(12) Comisiynydd Plant Cymru *Ymateb i'r Ymgynghoriad: Darpariaeth Gofal Cymdeithasol i Blant*, 2021. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/60a3c5c7e90e0735772d9d0f/Childrens_Commissioner_for_Wales-response.pdf.

(13) Pierre, R. Revisiting Diary Entries from Care: An Exposition of the Challenges of Unregulated Placement Settings. *Practice* **2021**, 33 (5), 375–391. <https://doi.org/10.1080/09503153.2021.1979503>.

(14) George, R. Vulnerable Children in Unregulated Care: The Unstoppable Inherent Jurisdiction. *J. Soc. Welf. Fam. Law* **2022**, 44 (2), 254–257. <https://doi.org/10.1080/09649069.2022.2067656>.

(15) *Outsourcing and children's social care services: an observational longitudinal analysis of inspection outcomes among English children's homes and local authorities - ClinicalKey*. <https://www.clinicalkey.com/#!/content/playContent/1-s2.0-S0140673622022243?returnurl=https:%2F%2Flinkinghub.elsevier.com%2Fretrieve%2Fpii%2FS0140673622022243%3Fshowall%3Dtrue&referrer=https:%2F%2Fwww.scopus.com%2Fresults%2Fresults.uri%3Fsort%3Dplf-f%26src%3Ds%26st1%3D%2522for%2Bprofit%2522%2BOR%2B%2522not%2Bfor%2Bprofit%2522%2BOR%2B%2522for-profit%2522%2BOR%2B%2522not-for-profit%2522%26st2%3D%2522Care%2Bplacements%2522%2BOR%2B%2522care%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522care%2Bhomes%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bplacement%2522%2BOR%2B%2522fostering%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bcarers%2522%2BOR%2B%2522residential%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522supported%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522assisted%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522childrens%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522nursing%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522retirement%2Bhome%2522>

2522%2BOR%2B%2522rest%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522communal%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfacility%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfacilities%2522%2BOR%2B%2522independent%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522specialist%2Bhousing%2522%2BOR%2B%2522shared%2Blives%2522%2BOR%2B%2522residential%2Bunit*%2522%2BOR%2B%2522social%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522shared%2Bhousing%2522%2BOR%2B%2522shared%2Bliving%2522%26sid%3D63ea4a4156331bdd6bca922a93e00626%26sot%3Db%26sdt%3Dcl%26sl%3D576%26s%3D%2528ABS%2528%2522for%2Bprofit%2522%2BOR%2B%2522not%2Bfor%2Bprofit%2522%2BOR%2B%2522for-profit%2522%2BOR%2B%2522not-for-profit%2522%2529%2BAND%2BABS%2528%2522Care%2Bplacements%2522%2BOR%2B%2522care%2Bhome%2522%2BOR%2B%2522care%2Bhomes%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bplacement*%2522%2BOR%2B%2522fostering%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522foster%2Bcarers%2522%2BOR%2B%2522residential%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522supported%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522assisted%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522childrens%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522nursing%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522retirement%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522rest%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522communal%2Bhome*%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfacility%2522%2BOR%2B%2522care%2Bfacilities%2522%2BOR%2B%2522independent%2Bliving%2522%2BOR%2B%2522specialist%2Bhousing%2522%2BOR%2B%2522shared%2Blives%2522%2BOR%2B%2522residential%2Bunit*%2522%2BOR%2B%2522social%2Bcare%2522%2BOR%2B%2522shared%2Bhousing%2522%2BOR%2B%2522shared%2Bliving%2522%2529%2529%26origin%3Dresultslist%26editSaveSearch%3D%26yearFrom%3D2010%26yearTo%3D2024%26sessionSearchId%3D63ea4a4156331bdd6bca922a93e00626%26limit%3D50%26cluster%3Dscosubtype%252C%2522ar%2522%252Ct%252C%2522re%2522%252Ct%252Bscolang%252C%2522English%2522%252Ct%252Bscosrctype%252C%2522j%2522%252Ct%26offset%3D50 (accessed 2024-08-20).

(16) Bach-Mortensen, A. M.; Goodair, B.; Barlow, J. Outsourcing and Children's Social Care: A Longitudinal Analysis of Inspection Outcomes among English Children's Homes and Local Authorities. *Soc. Sci. Med.* **2022**, *313*, 115323. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.115323>.

(17) Bach-Mortensen, A.; Goodair, B.; Corlet Walker, C. A Decade of Outsourcing in Health and Social Care in England: What Was It Meant to Achieve? *Soc. Policy Adm. n/a* (n/a). <https://doi.org/10.1111/spol.13036>.

- (18) Bach-Mortensen, A. M.; Barlow, J. Outsourced Austerity or Improved Services? A Systematic Review and Thematic Synthesis of the Experiences of Social Care Providers and Commissioners in Quasi-Markets. *Soc. Sci. Med.* **2021**, *276*, 113844. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.113844>.
- (19) Bach-Mortensen, A. M.; Movsisyan, A. Ownership Variation in Violated Regulations and National Care Standards: Evidence From Social Care Providers. *Nonprofit Volunt. Sect. Q.* **2021**, *50* (6), 1239–1261. <https://doi.org/10.1177/08997640211001448>.
- (20) Bach-Mortensen, A. M.; Montgomery, P. Does Sector Matter for the Quality of Care Services? A Secondary Analysis of Social Care Services Regulated by the Care Inspectorate in Scotland. *BMJ Open* **2019**, *9* (2), e022975. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-022975>.
- (21) *How local authorities plan for sufficiency of accommodation that meets the needs of children in care and care leavers.* GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/publications/how-local-authorities-plan-for-sufficiency-children-in-care-and-care-leavers/how-local-authorities-plan-for-sufficiency-of-accommodation-that-meets-the-needs-of-children-in-care-and-care-leavers> (accessed 2024-09-06).
- (22) *Making Care Closer To Home A Reality.* The King’s Fund. <https://www.kingsfund.org.uk/insight-and-analysis/reports/making-care-closer-home-reality> (accessed 2024-09-11).
- (23) *Care experienced children and young people help shape guidance on opening quality children’s homes in Wales | Care Inspectorate Wales.* https://www.careinspectorate.wales/05082024-care-experienced-children-and-young-people-help-shape-guidance-opening-quality-childrens-homes#msdyntrid=D0Y_nk5x2Qux1jqhyPQXXhXHVCJnr2uXbJkfU37YX_Y (accessed 2024-08-14).
- (24) *How local authorities and children’s homes can achieve stability and permanence for children with complex needs.* GOV.UK. <https://www.gov.uk/government/publications/good-decisions-children-with-complex-needs-in-childrens-homes/how-local-authorities-and-childrens-homes-can-achieve-stability-and-permanence-for-children-with-complex-needs> (accessed 2024-09-06).

(25) *Datastore (as at 31 July 2024).*

<https://www.careinspectorate.com/index.php/publications-statistics/93-public/datastore> (accessed 2024-08-16).

(26) Porth data gofal cymdeithasol cenedlaethol Cymru *Lleoliadau i unigolion 16 i 64 sydd ag anabledau dysgu.*

<https://www.socialcaredata.wales/dataset?c=283&p=4,52&i=&d=49&dig=326,327,331&g=1,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,2,20,21,22,3,4,5,6,7,8,9&v=> (darllenwyd 2024-08-16).

(27) *Overview | Challenging behaviour and learning disabilities: prevention and interventions for people with learning disabilities whose behaviour challenges | Guidance | NICE.* <https://www.nice.org.uk/guidance/NG11> (accessed 2024-08-15).

(28) Cambridge, P.; Mansell, J.; Beadle-Brown, J.; Milne, A.; Whelton, B. A Study of Adult Protection Referrals in Two Local Authorities: An Overview of Findings for Managers and Practitioners. *J. Adult Prot.* **2011**, *13* (5), 238–250.

<https://doi.org/10.1108/14668201111178157>.

(29) Beadle-Brown, J.; Mansell, J.; Cambridge, P.; Milne, A.; Whelton, B. Adult Protection of People with Intellectual Disabilities: Incidence, Nature and Responses. *J. Appl. Res. Intellect. Disabil.* **2010**, *23* (6), 573–584. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2010.00561.x>.

(30) Bonell, S.; Ali, A.; Hall, I.; Chinn, D.; Patkas, I. People with Intellectual Disabilities in Out-of-Area Specialist Hospitals: What Do Families Think? *J. Appl. Res. Intellect. Disabil.* **2011**, *24* (5), 389–397. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2010.00623.x>.

(31) Barron, D. A.; Hassiotis, A.; Paschos, D. Out-of-Area Provision for Adults with Intellectual Disabilities and Challenging Behaviour in England: Policy Perspectives and Clinical Reality. *J. Intellect. Disabil. Res.* **2011**, *55* (9), 832–843.

<https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2011.01405.x>.

(32) Goodman, N.; Nix, J.; Ritchie, F. Out of Area, Out of Sight: Review of Out-of-Area Placement Arrangements Made by Social Services and Health for People with Learning Disabilities from the West Midlands. *Tizard Learn. Disabil. Rev.* **2006**, *11* (1), 35–43. <https://doi.org/10.1108/13595474200600006>.

- (33) Beadle-Brown, J.; Mansell, J.; Whelton, B.; Hutchinson, A.; Skidmore, C. Too Far to Go: Out-of-Area Placements for People with Intellectual Disabilities. *Tizard Learn. Disabil. Rev.* **2006**, *11* (1), 24–34. <https://doi.org/10.1108/13595474200600005>.
- (34) Wallace, R.; Morris, J.; Hodgkinson, M. What Are the Experiences of Families Facilitating the Repatriation of Their Relatives with Learning Disabilities and/or Autism Back to Guernsey? *Br. J. Learn. Disabil.* **2024**, *52* (1), 121–130. <https://doi.org/10.1111/bld.12554>.
- (35) Heslop, P.; Abbott, D. Help to Move on – but to What? Young People with Learning Difficulties Moving on from out-of-Area Residential Schools or Colleges. *Br. J. Learn. Disabil.* **2009**, *37* (1), 12–20. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.2008.00495.x>.
- (36) Perry, J.; Allen, D. G.; Pimm, C.; Meek, A.; Lowe, K.; Groves, S.; Cohen, D.; Felce, D. Adults with Intellectual Disabilities and Challenging Behaviour: The Costs and Outcomes of in- and out-of-Area Placements. *J. Intellect. Disabil. Res.* **2013**, *57* (2), 139–152. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2012.01558.x>.
- (37) *A systematic review of in-patient psychiatric care for people with intellectual disabilities and/or autism: effectiveness, patient safety and experience | BJPsych Open | Cambridge Core.* <https://www.cambridge.org/core/journals/bjpsych-open/article/systematic-review-of-inpatient-psychiatric-care-for-people-with-intellectual-disabilities-andor-autism-effectiveness-patient-safety-and-experience/097AEFDA01F2378846B7BDF89A70FED4> (accessed 2024-08-15).
- (38) Whelton, B. Recent Trends in Out-of-area Placements for Adults with Learning Disabilities in England. *Tizard Learn. Disabil. Rev.* **2009**, *14* (2), 44–48. <https://doi.org/10.1108/13595474200900019>.
- (39) Deveau, R.; McGill, P.; Poynter, J. Characteristics of the Most Expensive Residential Placements for Adults with Learning Disabilities in South East England: A Follow-up Survey. *Tizard Learn. Disabil. Rev.* **2015**, *20* (2), 97–102. <https://doi.org/10.1108/TLDR-01-2015-0003>.
- (40) *Health Service Inpatient Units for People with Intellectual Disabilities and Challenging Behaviour or Mental Health Problems - Mansell - 2010 - Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities - Wiley Online Library.*

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1468-3148.2010.00568.x> (accessed 2024-08-15).

(41) *Recommendations | Transition between inpatient mental health settings and community or care home settings | Guidance | NICE.*

<https://www.nice.org.uk/guidance/ng53/chapter/Recommendations> (accessed 2024-08-16).

(42) Killaspy, H.; Meier, R. A Fair Deal for Mental Health Includes Local Rehabilitation Services. *The Psychiatrist* **2010**, *34* (7), 265–267.

<https://doi.org/10.1192/pb.bp.109.028530>.

(43) *An assessment of need for mental health rehabilitation amongst in-patients in a Welsh region | Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology.*

<https://link.springer.com/article/10.1007/s00127-016-1213-8> (accessed 2024-08-15).

(44) Rambarran, D. D. Relocating from Out-of-Area Treatments: Service Users' Perspective. *J. Psychiatr. Ment. Health Nurs.* **2013**, *20* (8), 696–704.

<https://doi.org/10.1111/jpm.12003>.

(45) Sambrook, L.; Balmer, A.; Roks, H.; Tait, J.; Ashley-Mudie, P.; McIntyre, J. C.; Shetty, A.; Bu, C.; Nathan, R.; Saini, P. The Journey of Service Users with Complex Mental Health Needs: A Qualitative Study. *Health Psychol. Behav. Med.* **2024**, *12* (1), 2365226. <https://doi.org/10.1080/21642850.2024.2365226>.

(46) *Out of area treatments in mental health: the Leeds ... | MHT.*

<https://www.mentalhealthtoday.co.uk/out-of-area-treatments-in-mental-health-the-leeds-experience> (darllenwyd 2024-08-15).

(47) *Shameful practice of Out of Area Placements devastating for mental health patients.* www.rcpsych.ac.uk. <https://www.rcpsych.ac.uk/news-and-features/latest-news/detail/2022/04/11/shameful-practice-of-out-of-area-placements-devastating-for-mental-health-patients> (accessed 2024-08-15).

(48) Galante, J. R.; Humphreys, R.; Molodynski, A. Out-of-Area Placements in Acute Mental Health Care: The Outcomes. *Prog. Neurol. Psychiatry* **2019**, *23* (1), 28–30. <https://doi.org/10.1002/pnp.528>.

(49) Holland, J.; Roe, J.; Guo, B.; Dasilva-Ellimah, M.; Burn, A.-M.; Dubicka, B.; Ford, T.; Wagner, A. P.; Nazir, S.; James, A.; Morriss, R.; Sayal, K. 'Far Away from

Home': Adolescent Inpatient Admissions Far from Home, out of Area or to Adult Wards: A National Surveillance Study. *BMJ Ment Health* **2023**, *26* (1).
<https://doi.org/10.1136/bmjment-2023-300843>.

(50) Brooker, C. G. D.; Brown, M. Out of Sight, out of Mind. *Br. J. Psychiatry* **2015**, *207* (6), 474–475. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.114.159566>.

(51) Abdi, S.; Spann, A.; Borilovic, J.; de Witte, L.; Hawley, M. Understanding the Care and Support Needs of Older People: A Scoping Review and Categorisation Using the WHO International Classification of Functioning, Disability and Health Framework (ICF). *BMC Geriatr.* **2019**, *19* (1), 195. <https://doi.org/10.1186/s12877-019-1189-9>.

(52) Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru. *Response to Age Friendly Wales: Our Strategy for an Ageing Society*.
https://olderpeople.wales/library/Consultation_Responses/Consultation_Responses_2021/210315_Age_Friendly_Wales_-_Our_Strategy_for_an_Ageing_Society.pdf
(accessed 2024-09-10).

(53) Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru *Anglesey dementia listening campaign*. <https://www.northwalescollaborative.wales/engagement/anglesey-dementia-listening-campaign/> (accessed 2024-09-11).

(54) Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru *Ymgyrch gwrando dementia Conwy*. <https://www.northwalescollaborative.wales/engagement/conwy-dementia-listening-campaign/> (accessed 2024-09-11).

(55) Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru *Ymgyrch gwrando dementia Sir Ddinbych*. <https://www.northwalescollaborative.wales/engagement/denbigh-dementia-listening-campaign/> (accessed 2024-09-11).

(56) Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru *Ymgyrch gwrando dementia Gwynedd*. <https://www.northwalescollaborative.wales/engagement/gwynedd-dementia-listening-campaign/> (accessed 2024-09-11).

(57) Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru *Ymgyrch Gwrando Dementia Sir y Fflint*.
<https://www.northwalescollaborative.wales/engagement/flintshire-dementia-listening-campaign/> (accessed 2024-09-11).

- (58) Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru *Ymgyrch Gwranddo Dementia Wreccsam*.
<https://www.northwalescollaborative.wales/engagement/wrexham-dementia-listening-campaign/> (accessed 2024-09-11).
- (59) Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol a Llesiant Gogledd Cymru. *Asesiad o Anghenion y Boblogaeth: Adroddiad arolwg ymgynghori Hydref*.
<https://www.northwalescollaborative.wales/north-wales-population-assessment/> (accessed 2024-09-11).
- (60) Lewis, J. The Problems of Social Care in English Nursing and Residential Homes for Older People and the Role of State Regulation. *J. Soc. Welf. Fam. Law* **2022**, 44 (2), 185–204. <https://doi.org/10.1080/09649069.2022.2067650>.
- (61) Barron, D. N.; West, E. The Quasi-Market for Adult Residential Care in the UK: Do for-Profit, Not-for-Profit or Public Sector Residential Care and Nursing Homes Provide Better Quality Care? *Soc. Sci. Med.* **2017**, 179, 137–146.
<https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.02.037>.
- (62) Patwardhan, S.; Sutton, M.; Morciano, M. Effects of Chain Ownership and Private Equity Financing on Quality in the English Care Home Sector: Retrospective Observational Study. *Age Ageing* **2022**, 51 (12), afac222.
<https://doi.org/10.1093/ageing/afac222>.
- (63) Harrington, C.; Jacobsen, F. F.; Panos, J.; Pollock, A.; Sutaria, S.; Szebehely, M. Marketization in Long-Term Care: A Cross-Country Comparison of Large For-Profit Nursing Home Chains. *Health Serv. Insights* **2017**, 10, 1178632917710533.
<https://doi.org/10.1177/1178632917710533>.
- (64) Bach-Mortensen, A.; Goodair, B.; Degli Esposti, M. Involuntary Closures of For-Profit Care Homes in England by the Care Quality Commission. *Lancet Healthy Longev.* **2024**, 5 (4), e297–e302. [https://doi.org/10.1016/S2666-7568\(24\)00008-4](https://doi.org/10.1016/S2666-7568(24)00008-4).
- (65) Moore, S. Of Myths and Markets: How Marketisation of the Care Home Sector Contributes to Circumstances Where Abuse Is More Likely to Occur and Continue. *J. Adult Prot.* **2020**, 22 (5), 315–331. <https://doi.org/10.1108/JAP-01-2020-0002>.
- (66) Paudel, A.; Galik, E.; Resnick, B.; Doran, K.; Boltz, M.; Zhu, S. Factors Associated With the Quality of Staff-Resident Interactions in Assisted Living. *J. Nurs. Care Qual.* **2022**, 37 (2), 168. <https://doi.org/10.1097/NCQ.0000000000000593>.

(67) Harding, A.; Parker, J.; Hean, S.; Hemingway, A. Supply-Side Review of the UK Specialist Housing Market and Why It Is Failing Older People. *Hous. Care Support* **2018**, *21* (2), 41–50. <https://doi.org/10.1108/HCS-05-2018-0006>.